

Trenta anys de nacionalisme polític al País Valencià

Recompte d'un projecte

Des dels anys seixanta, al País Valencià han sorgit nombroses iniciatives polítiques de caire nacionalista amb una trajectòria i unes relacions no gaire conegudes. Aquesta n'és la història completa.

EL TEMPS ha volgut aprofitar la data del 25 d'abril i la commemoració dels trenta anys de la publicació de *Nosaltres els valencians* per fer una mirada històrica sobre el nacionalisme polític valencià d'aquests últims trenta anys.

ELS PRIMERS PASOS

La irrupció del nacionalisme polític al País Valencià després de l'any 1939 ocorregué en tres moments ben diferenciats: el primer moment que ocupà de la segona meitat dels anys cinquanta a començament dels seixanta; el segon que fóra el de la tasca valencianista dels universitaris, amb la fundació del Partit Socialista Valencià, i el tercer que tingué lloc entre els anys 1970-1974.

El primer nucli que considerà necessària una síntesi entre el marxisme i el fet nacional fou l'anomenada Joventut del Rat Penat. Aquest grup s'havia format al voltant dels cursos de llengua de Carles Salvador i fou el primer a superar l'opció nacionalista cultural dels primers anys quaranta i a preocupar-se de donar una opció política a aquesta lluita cultural. La concreció d'aquest primer efecte conscienciador fou el Front Marxista Valencià (FMV), que unia la preocupació per la realitat valenciana amb el marxisme comunista. Les opinions sobre la dimensió d'aquest front són diverses: Per uns, el FMV actuà com una vertadera formació política, formada entre mitjan anys cinquanta i la detenció d'alguns dels seus militants per la seua actitud solidària amb els vagues asturians de maig del 1962. Per uns altres, el FMV fou un grup de formació teòrica i política de duració més limitada.

La ideologia d'aquests militants del FMV es formà amb les lectures dels clàssics del marxisme. Entre el Front i alguns

**PER UNA POLÍTICA NOSTRA
DEIXA EL VOT AL PAÍS VALENCIÀ
VOTA
UNITAT DEL POBLE VALENCIÀ**

militants nacionalistes del PCE hi hagué diversos contactes. D'altra banda en una reunió mantinguda a París amb el PCE, el FMV havia preparat un document que tractava del fet nacional valencià. Debades. El PCE era aleshores insensible a les reivindicacions valencianistes.

Quan alguns dels seus militants foren detinguts pels fets provocats en solidaritat amb la vaga d'Astúries, els membres del FMV continuaren militant en el nacionalisme d'esquerres. Un exemple de la seua activitat és la participació en plataformes com l'Agrupament Socialista

Valencià, que s'integrà posteriorment en el primer PSPV, l'entrada en el PCPV i la constitució, en 1978, del Partit Socialista Unificat del País Valencià (PSUPV). Aquest partit publicà el "Manifest comunista del País Valencià", i definia els seus objectius en l'alliberament nacional del País Valencià, recolzat en les classes populars.

El segon nucli del nacionalisme polític eixí de la Universitat. A partir de la generació d'estudiants nascuts entre els anys 1938/1940 s'estructura un moviment nacionalista que oscil·la entre el socialisme i la democràcia cristiana.

En 1960 es forma el primer nucli organitzat del socialisme valencià: el Moviment Social-cristià de Catalunya (MSCC, conegut popularment per MOSCA). Aquest primer intent recollia una certa pluralitat ideològica dels militants, que anava del socialisme de tall socialdemòcrata al cristianisme de tall socialitzant. Eren els primers moments. També dins aquest període, que va durar del 1960 al 1963, trobem el grup Acció Socialista Valenciana (ASV), que constitueix una clarificació ideològica i una de les bases polítiques del futur PSV.

El salt qualitatiu d'aquest moviment nacionalista, el trobem en 1964 amb la fundació del Partit Socialista Valencià (PSV). El PSV significà el primer intent real, i reeixit, de nacionalitzar la resistència antifranquista al País Valencià. Aquest partit, que va reunir des de sectors del FMV fins a socialcristians, resulta un element clau per a comprendre l'evolució posterior del nacionalisme polític.

El PSV articulà un moviment que no se centrava solament en la ciutat de València —s'estenia de nord a sud del País Valencià— i que englobava una base sociològica molt diversa: professionals liberals, intel·lectuals i classe treballadora. La seua adscripció clarament urbana el situa en les zones d'industrialització històrica del País Valencià i en les comarques d'agricultura dinàmica. En 1966 té lloc al seu si una escissió entre els socialdemòcrates i els més acostats a l'esquerra comunista; això marca la trajectòria d'un partit que es dissolia en 1968 a València i en 1970 a Elx.

La formació teòrica d'alguns dels seus membres els permetrà d'analitzar el procés d'industrialització valencià, com ho demostren diversos articles de la revista del partit, *Terra Forta*. El PSV manté diversos contactes amb partits del Principat, com el Front Nacional de

Catalunya i, més comunament, amb el Moviment Socialista de Catalunya, amb el qual va intervenir en diverses reunions internacionals.

També de l'esmentat nucli universitari sorgiren els primers intents de formar un projecte nacionalista de democràcia cristiana. En 1962 comença a estructurar-se la Unió Democràtica del Poble Valencià (UDPV). Més tard, entre els anys 1966 i 1967, la formació adopta el nom definitiu d'Unió Democràtica del País Valencià. Aleshores s'hi havia unit la Joventut Catòlica Valenciana, amb gent procedent dels grups cristians de base. En 1964 el partit efectua el primer congrés i de 1965 data la seua declaració de principis, en què aposta per la justícia i la llibertat al País valencià. La voluntat de la UDPV era d'intervenir en tots els terrenys de la vida social per trobar un règim econòmic humanitzat. La UDPV tenia el País Valencià com a àmbit nacional tot reconeixent les afinitats culturals amb la resta dels Països Catalans. A partir del 1964 va establir relacions amb la Unió Democràtica de Catalunya i en els anys setanta es convertí en un partit integrant de l'equip democratacristià de l'estat espanyol.

La base social del partit recollia sectors tradicionals de la petita burgesia, professionals liberals i sectors de llauradors. La revista *Al Vent* (1964-1968) hi actuava d'aglutinador teòric.

ELS PARTITS SOCIALISTES : PSPV I PSAN

Entre els anys 1970 i 1974 podem situar el tercer estadi de plantejament polític del nacionalisme valencià amb l'aparició d'un seguit de grups.

El primer fou Germania Socialista (GS), una organització que no adoptà l'estructura de partit convencional. Fundada a final del 1970 (encara que altres protagonistes diuen que fou en 1971) es proposà el doble combat nacional i social. El text "La classe treballadora davant l'opressió al País Valencià com a poble" (1972) fou la primera reflexió teòrica important del nacionalisme polític de la dècada dels setanta. Interpretava el País Valencià com un poble; no com una regió ni com una nació. Un poble, que, segons GS, era una realitat oprimida i que tenia lligams amb els Països Catalans. Germania Socialista es definia com "un grup de treball polític per la revolució socialista". Alguns dels seus membres provenien del PSV i de la

**VENEDRES 9 DE JULIOL A LES 21 H.
A L'AULA BERNAT DE SARRIA
EN BENIDORM**

**PRESENTACIÓ DE LA
DIALICIA ELECTORAL**

UNITAT

VALENCIANA

PARLARAN:

**Josep Ll. Albinyana Domènec Serret
Josep de P. Bruguera Vicent Miquel**

**20 ANYS 1988
INDEPENDENTISME CATALÀ**

ACTIVITATS

- **CONFERÈNCIES I DEBATS**
dels dies 22, 23, 24, 27, 28, 29 i 30 de novembre
al Centre Cultural de Benidorm
Gran Via de la Costa Catalana, 492
07101 de Benidorm
- **BALL D'ANIVERSARI**
dels dies 25 i 26 de novembre
al Centre Cultural de Benidorm
Gran Via de la Costa Catalana, 492
07101 de Benidorm
- **EXPOSICIÓ**
PSAN, 20 anys d'Independentisme
Català, 1988-1989

Nosaltres som la Democràcia.

UDPV

Equip
Democràcia
Cristiana

ARXIU

PARTIT VALENCIÀ
NACIONALISTA
P. V. N.

Facultat d'Econòmiques de València. En la segona meitat dels anys setanta, GS s'integrà en la plataforma del Moviment d'Alliberament Comunista (MAC).

Una altra organització que recollí la tasca del PSV foren els Grups d'Acció i Reflexió Socialista (GARS). Aparegueren el 1973 i, segons els seus dirigents, tractaven de superar una extracció merament universitària del PSV i una implantació centrada exclusivament en la ciutat de València. Aquesta plataforma política es plantejava la seua activitat en el terreny de la lluita per la recuperació de la identitat del País Valencià, vinculada a la resta dels Països Catalans, cosa que s'havia de concretar en la constitució d'un estat valencià. Els GARS contactaren amb la UDPV per formar, també amb el PCE i el Partit Carlí, la Taula Democràtica de València, creada en 1973. Els GARS, com a eixamplament, donaren lloc en 1974 al primer Partit Socialista del País Valencià (PSPV).

Aquest primer PSPV s'adscivia territorialment a la ciutat de València i a algunes comarques com la Ribera i l'Alcoià. Amb poc més de cent militants, fou l'organització que més militància aportà al procés posterior de convergència amb altres plataformes socialistes i nacionalistes: Reconstrucció Socialista del País Valencià (RSPV), Socialistes Valencians Independents (SVI) i Agrupament Socialista Valencià (ASV). La constant del PSPV (tant del primer com de la plataforma sorgida de la unió del PSPV amb RSPV, SVI i ASV i del PSPV definitiu de l'any 1977) serà la reivindicació del

fet nacional valencià, en el marc dels Països Catalans, amb el suport del marxisme com a font d'anàlisi de la realitat.

Després del congrés constituent del PSPV, acabat el procés de convergència amb les altres agrupacions socialistes, el PSPV sofrí una ruptura. Mentre una fracció creava la plataforma BAVE (Bloc Autònom Valencià d'Esqueres) amb el MCPV i el Partit Carlí, una altra donà lloc a la USPV (Unitat Socialista del País Valencià). Tanmateix, el PSPV va concórrer com a tal a les eleccions generals de 1977.

La mateixa tradició socialista que donà origen al PSPV, el PSV, fou una de les inspiradores del Partit Socialista d'Alliberament Nacional, PSAN. La primera cèl·lula del qual al País Valencià es formà a la ciutat de València en 1974. Els primers militants provenien tant del PSV com del FRAP i Nova Germania. El PSAN va consituir un element aglutinador amb l'objectiu de lluitar per l'alliberament nacional dels Països Catalans, en el marc d'una Europa socialista de què havia de formar part el futur estat socialista dels Països Catalans. El seu plantejament era d'articular una resposta a l'opressió secular que, segons els seus militants, sofria el País Valencià de l'estat espanyol, amb el consentiment d'una burgesia que havia claudicat en la reivindicació nacional. El poble treballador català havia de recuperar la independència i alliberar-se alhora com classe.

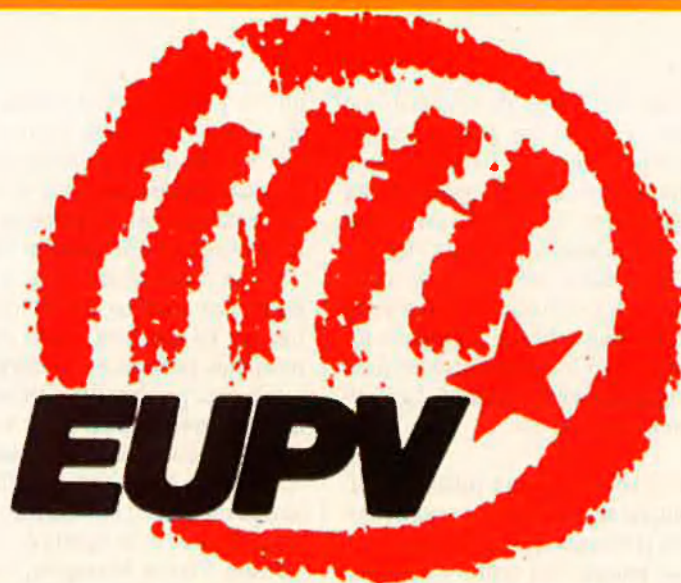
LA DESFETA DE LES ELECCIONS

Amb l'arribada de la transició, els par-

tits nacionalistes valencians es veuen immersos en un procés de canvi vertiginós. La Taula Democràtica de València desapareix per donar pas a la Junta Democràtica del País Valencià, formada en 1975. Els partits que la integraven eren: Partit Socialista Popular, PCE, Partit del Treball d'Espanya, OCE i membres del Partit Demòcrata i Liberal del País Valencià (PDLPV). Aquest darrer partit, creat en 1975, es definia com a liberal amb un accent particular en el fet nacional. La resta de partits preferí de crear el Consell Democràtic del País Valencià, amb el PSOE, la UDPV, el PSPV en procés de convergència, el PSAN, el MCPV, el Partit Carlí i la Unificació Comunista d'Espanya (UCE).

Les dues plataformes s'uniren el 14 d'abril de 1976 per crear la Taula de Forces Polítiques i Sindicals del País Valencià, amb l'objectiu de demanar conjuntament la instauració de les llibertats i l'autonomia del País Valencià.

Però la tasca conjunta de la Taula perdé força quan els partits començaren a preparar-se per a les primeres eleccions legislatives del 1977, en les quals només concorren dues formacions nacionalistes, el PSPV i la UDPV. El PDLPV s'havia coalitzat amb la Unió de Centre Democràtic, que en aquells moments funcionava com a coalició de partits. Els resultats van ser decebedors per a totes dues formacions: la UDPV, amb 48.000 vots, no obtingué escó. El PSPV, en canvi, en va traure 30.000. El nacionalisme valencià limitava la seua presència al Parlament de Madrid al representant del PDLPV que anava coalitzat amb la UCD,

però deu dies després, la UCD decidia de transformar-se en partit polític i el diputat del PDLPV, que s'hi oposà, passà al grup mixt.

Aquest resultat extingí les dues vies nacionalistes que més empenta havien tingut en els últims anys setanta. La via socialista, el PSPV va introduir-se en el PSOE, a l'any següent de les eleccions. L'ala demòcratacristiana, la UDPV, celebrà un congrés de crisi després dels comicis. Una gran majoria optà per unir-se a la UCD. No obstant això, els partidaris de la unió ho feren a títol personal de forma que les sigles del partit continuaven independents, però la seua activitat anà esmoreint-se a poc a poc.

LES NOVES PROPOSTES

Sense cap representació institucional, el nacionalisme polític valencià hagué de reorganitzar-se. EL PSAN organitzà la coalició Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional (BEAN) per incorporar sectors de l'independentisme. Per la seua banda, el centre-dreta nacionalista s'organitzava amb els sectors que havien quedat dispersos després de les incorporacions de membres de la UDPV i el PDLPV a la UCD. Així es formà en 1978 el Partit Nacionalista del País Valencià, PNPV. Totes dues formacions, BEAN i PNPV, van concórrer a les eleccions generals del 1979 amb uns resultats electorals poc significatius. Un altre partit que també s'hi presentà, el MCPV, nascut en 1972, aprofundia en la seua visió nacionalista dels problemes de la classe obrera.

Així les coses, i en plena ofensiva anti-

catalanista, diversos grups tracten de crear fórmules d'unió que servesquen per a donar un vehicle d'expressió política al moviment nacionalista. A les eleccions del 1982 es presenten dues plataformes. La primera era Esquerra Unida del País Valencià (EUPV) nascuda en 1981 de l'agrupació del MCPV, Lliga Comunista Revolucionària i diversos sectors independents, entre ells militants de l'antic PSPV. La segona era la Unitat del Poble Valencià, integrada d'una banda pel PNPV, i d'una altra per l'Agrupament d'Esqueres del País Valencià. Aquest agrupament fou creat en 1982 i era format per membres que s'havien separat del PSAN, alguns que provenien de sectors nacionalistes del PCPV i, bàsicament, per independents lligats a entitats cíviques i culturals. Tampoc aquesta vegada cap de les dues opcions nacionalistes no obtingué representació parlamentària. Una gran part dels sectors independents d'EUPV s'integrà, posteriorment, a la UPV.

El MCPV i la LCR, una vegada desapareguda EUPV, tornaren a començar un procés de convergència que acabà l'any 1991 amb la constitució de Revolta, una organització unitària de Països Catalans, dirigida bàsicament a les actuacions cíviques. Per la seua banda, el PSAN es va integrar el 1984 en el Moviment de Defensa de la Terra, que aspirava a unificar forces polítiques independentistes, i que que es trencà el 1986. Aleshores, el PSAN tornà a marxar en solitari alhora que altres membres continuaven amb les sigles del MDT. El PSAN va constituir el 1989 Catalunya Lliure (CL), amb el

mateix intent d'aglutinar l'independentisme. CL es presentà a les últimes eleccions europees i a les autonòmiques del Principat (1992).

LA UPV ES CONVERTEIX EN PARTIT

Passades les eleccions del 1982, la Unitat del Poble Valencià es convertia en partit polític de configuració nacionalista, d'esquerra progressista i ecologista. Des d'aquell moment ha concorregut a totes les eleccions i, a les autonòmiques del 1987, a què es presentà coalitzada amb Esquerra Unida, va traure dos diputats autonòmics. Per primer cop el nacionalisme arribava a les Corts Valencianes. Aquests diputats, els perdia en les eleccions autonòmiques del 1991, en les quals, obtingué, en solitari, 80.000 vots. Ara com ara té diversos alcaldes i regidors arreu del País Valencià.

Des de la seua fundació UPV ha fet quatre congressos. En el del 1990 un grup de militants se'n separà per crear, l'any següent, una nova formació, el Partit Valencià Nacionalista, (PVN) que obtingué alguns regidors en les últimes eleccions municipals. El PVN es defineix com un partit nacionalista i progressista, però no d'esquerra i es proposa d'integrar sectors dialogants del regionalisme.

Aquest és ara mateix el panorama del nacionalisme polític del País Valencià, incrementat des del dia 25 d'abril amb una representació d'Esquerra Republicana de Catalunya a la ciutat de València. El futur és obert.

Joan Andreu / Jordi Sebastià